

GRUNNLEGGENDE FERDIGHETER

Punkt 5: Jobber systematisk med grunnleggende ferdigheter, sosial kompetanse og læringsstrategier på tvers av fag og synliggjør dette gjennom mål og kriterier

Beskrivelse:

Alle økter inkluderer øving i en, flere eller alle de grunnleggende ferdighetene. Elevene leser, skriver, regner, snakker og bruker digitale verktøy daglig, ukentlig og gjennom hele skoleløpet. Alle fag tar del i opplæringen og synliggjør dette gjennom mål og kriterier. Elevene skal også bli gode samfunnsborgere ved å lære hvordan man er sammen med andre, hvordan man kan gå frem for å lære og hvilke verktøy de trenger for å tilegne seg og bearbeide kunnskap.

Tips:

- KLASSELEDELSE: Lærer bruker også ferdighetene og formidler hvordan man kan bruke dem. Vi leser, skriver, regner, bruker digitale hjelpemidler og snakker faglig. Vi må la elevene øve på alle ferdighetene, både i enkeltøkter og over lengre perioder. Involvere elevene i samtale om hvilke ferdigheter som er nødvendig for å mestre faget og/eller emnet. Gi god opplæring i læringsstrategiene. La elevene utforske og prøve seg frem. Gi tips om læringsstrategier. Formidle på en enkel og forståelig måte. Vi må møte elevene på en måte som gjør at de føler seg sett, verdsatt og at de får til. Ha struktur i økta. Møte før elevene, være forberedt, lede dem gjennom læringen, bytte aktivitet ved behov, avslutte økta med oppsummering og forberedelse til neste gang.

- FERDIGHET: Elevene kan lese, skrive, regne, være muntlig og bruke digitale verktøy

- KUNNSKAP: Elevene vet, har lært, erkjenner og har innsikt i ulike emner

- KOMPETANSE: Elevene kan løse oppgaver og mestre komplekse utfordringer ved å bruke kunnskap og ferdigheter

- FAGLIG KOMPETANSE: Bruke læringsstrategier i alle fag. Lese, skrive, regne, snakke, bruke digitale verktøy

- SOSIAL KOMPETANSE: Lære om, vite om, snakke om gode, sosiale forhold. Øve på situasjoner og forsøke å strekke seg lengre. Velge å bruke tid på dette i hverdagen.

- LÆRER OG TEAM: Alle som jobber på et trinn må forholde seg til at grunnleggende ferdigheter er styrende. Hvis en ferdighet er tema for en periode, må alle strekke seg for å jobbe aktivt med dette i sine fag.

- STRATEGIER: Elevene trenger opplæring i gode strategier før de kan velge det som er mest effektivt for egen læring. De må modelleres og jobbes aktivt med gjennom skoleløpet. De må repeteres og trekkes inn i flere fag for at elevene skal se hensikten med de ulike strategiene. Slike strategier kan gi elevene trygghet på at de har en fremgangsmåte. Det finnes mange strategier for alle de grunnleggende ferdighetene. Vi må søke gode strategier og velge å fokusere på arbeidet med disse.

- Å KUNNE LESE: Bokstaver, lyder, stavelser, avkoding, flyt, forståelse, finne informasjon, forstå, tolke, knytte ulik informasjon sammen, reflektere og vurdere tekster i ulike sjangre

- *LESESTRATEGIER: BISON, førlesing, søkelese/letelese, (skanning) dybdelese, skumlesing, (skimming) lese fordi man liker å lese, nøkkelord/stikkord, tankekart*
- *Å KUNNE SKRIVE: Bokstaver, setninger, avsnitt, tekster, for hånd og på tastatur, å kunne henvende seg til andre, tilpasse tekst til mottaker og formål, sjangertilpasning, besvare oppgaver, bruke fagtilpasset språk*
- *SKRIVESTRATEGIER: VØL, tankekart, nøkkelord/stikkord, skriveramme, storyboard, logg, prosessnotat*
- *Å KUNNE REGNE: Mengder, tall, plassverdisystemet, tallforståelse, måling, former og mønstre, uttrykke størrelser i praktisk sammenheng, kommunisere/representere/argumentere/modellere/behandle problemer i et bredt spekter av utfordringer, følge algoritmer, kontrollere og vurdere svar*
- *REGNESTRATEGIER: Algoritmer, tegning, sortering (tellestreker, tabeller, informasjon), forklaring, beskrivelse*
- *Å KUNNE UTTRYKKE SEG MUNTLLIG: Snakke, samtale/dialog, svare på spørsmål, stille spørsmål, gjenfortelle, uttrykke egne meninger, lytte til andre, reflektere og vurdere, argumentere, tilpasse seg mottaker, emne og situasjon, bruke kroppsspråk, mimikk og blikk, flyt, intonasjon, volum, holde seg til saken*
- *MUNTLLIGE STRATEGIER: Nøkkelord/stikkord, øve, presentere, reflektere, diskutere, lytte, vurdere*
- *Å KUNNE BRUKE DIGITALE VERKTØY: Velge, vurdere og bruke informasjon, søke, lokalisere, behandle, produsere, gjenbruke, presentere og evaluere informasjon, samt kommunisere og samhandle med andre, kjenne til juridiske og etiske utfordringer*
- *DIGITALE STRATEGIER: Øve på kildekritikk, hente ut relevant informasjon, finne svar på spørsmål, velge gode søkeord, bruke ordbok, bruke hensiktsmessige verktøy til oppgaven, nettvett, app-kunnskap*
- *BEVISSTGJØRING: Hvorfor lærer vi dette? Hva kan vi bruke det til? Hele teamet skal kunne svare på dette*
- *FOKUS: Vi tar oss tid til å jobbe grundig med ferdighetene på tvers av fag.*
- *FORELDRE: Informere foreldre for å skape et godt læringspråk både hjemme og på skolen. Involvere foresatte i dette gjennom kommunikasjon på samtaler, møter og skriv.*
- *RELASJONER: Vi må kjenne elevene slik at vi kan hjelpe dem der de er og velge gode metoder for strukturering av læringen. Slik kan vi også tilpasse undervisningen til hver enkelt og bruke deres hverdag aktivt for å gjøre det virkelighetsnært for dem.*

Kilder:

- «Ti kjennetegn på god undervisning» av Grete Sevje og Trine Gustafson
- «Strategier for læring» av Therese Nerheim Hopfenbeck
- «Klasseledelse – varme og tydelighet» av Inger Bergkastet og Sissel Andersen